

Artikkelikutsu

Suomalainen ainedidaktinen tutkimus: kehitys ja haasteet -kirjaan

Alustava otsikko:

Suomalainen ainedidaktinen tutkimus: kehitys ja haasteet

Toimittajat: Arto Kallioniemi, Eila Lindfors, Kaisu Rättyä, Martin Ubani ja Arja Virta

Julkaisija: Suomen ainedidaktinen tutkimusseura

Julkaisufoorumi: Ainedidaktisia tutkimuksia -julkaisusarja (TSV:n vertaistunnus vuodesta 2017)

Kirjan idea:

Suomen ainedidaktinen tutkimusseura täyttää 15 vuotta vuonna 2026. Seura perustettiin edistämään ainedidaktista tutkimusta Suomessa. Seura haluaa juhlistaa vuotta artikkelikokoelmalla. Teoksen tarkoituksena on tarkastella, millaista ainedidaktinen tutkimus on nykyään, millaisiin aihepiireihin ja lähestymistapoihin ajankohtainen tutkimus on keskittynyt ja millaisia näkökulmia tutkimukseen tulevaisuudessa tarvitaan.

Vuonna 2012 ilmestyneessä *Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana* (toim. Kallioniemi & Virta) toimittajat määrittivät ainedidaktiikan pragmaattisesti tutkimuksena, joka koskee oppiaineen oppimista, opetusta ja tiedonmuodostusprosessia sekä tiedonalan merkitystä ja soveltamista yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Reilun kymmenen vuoden kuluessa oppiaineiden ja tieteenalojen opettamiseen on kohdistunut erilaisia paineita Suomessa – maailma muuttuu ja oppiaineet, tietokäsitykset, teknologia ja tulevaisuudennäkymät elävät jatkuvasti. Tämä ja kansainvälisen ainedidaktisen tutkimuksen suuntaukset heijastuvat myös kotimaiseen tutkimukseen.

Suomalaisissa yliopistoissa ainedidaktisen tutkimuksen tila on muuttunut, tutkimushankkeita ja jatko-opiskelijoita on aiempaa runsaammin, mikä näkyy kasvavana vertaisarvioidun tutkimuksen määränä. Ainedidaktinen tutkimusseura on tarjonnut vertaisarvioituja julkaisufoorumeita tutkijoille: Ainedidaktinen symposium, Ainedidaktiikka-lehti ja Ainedidaktisia tutkimuksia -julkaisusarja. Meiltä kuitenkin puuttuu kattavia katsauksia siitä, miltä ainedidaktinen kenttä kokonaisuudessaan näyttää 2020-luvulla.

Ainedidaktiikkaa ovat hahmottaneet erityisesti eurooppalaiset ja pohjoismaiset tutkijat Fachdidaktik, fagdidaktik ja ämnesdidaktik -käsitteiden avulla, ja kytkien usein tieteenalan keskusteluun Didaktik ja Bildung -käsitteisiin (esim. Hudson, 2024; Kansanen, 2012; Krogh & Qvortrup, 2021; Schnewly, 2011; Vollmer, 2021). Näin myös Suomessa, joissa oppiaineiden opetuksen ja oppimisen yhteydessä tarttumapintaa on usein etsitty opettajan tiedonalojen näkökulmasta ja disciplinary knowledge-, pedagogical content knowledge- tai powerful knowledge -käsitteiden avulla (Shulman, 1987; Young, 2009). Uusi saksalainen tutkimus (Riegel & Rothgangel, 2022) on hahmottanut ainedidaktisen tieteenalan kolmiulotteisen mallin avulla, jossa

ulottuvuudet ovat opetettava tiedonala, tiedonaluetta tarkastelevat teoreettiset viitekehykset ja metodologiat. Tämänkaltaista pohdintaa ainedidaktisen tutkimuksen teoreettisista ja metodologisista kysymyksistä toivomme nyt tekeillä olevaan artikkelikokoelmaan.

Kirja koostuu tutkimusartikkeleista, jotka valottavat oppiaineiden opetukseen liittyvää tutkimusta yhteen vetäen linjoja 2000-luvulta. Teos keskittyy siihen, millaisia aihepiirejä tutkimuksessa painotetaan, millaisia aineistoja ja millaisin menetelmin niitä tutkimuksissa analysoidaan.

Kirjan on tarkoitettu kasvatustieteen tutkijoille ja opiskelijoille, kentällä toimiville ammattilaisille ja päätöksentekijöille.

Alustava aikataulu

7.11.2024 Artikkelikutsu

7.12.2024 Artikkelien kirjoittamisesta kiinnostuneiden yhteydenotot toimittajille:

Lyhyt sähköpostiviesti (max 1 sivu) suunnitelmasta, joka sisältää tiedot:

- artikkelin luonne (kirjallisuuskatsaus, historiallinen katsaus, tms.)
- lyhyt kirjoittajan tai kirjoittajien esittely
- yhteydenottoon ei tarvitse sisällyttää abstraktia tai kokonaisvaltaista kuvausta artikkelista

9.1.2025 Toimittajien viesti yhteydenottajille, jotka saavat tarkemmat ohjeet artikkelikäsitteiden lähettämisestä ja aikatauluista

Huhtikuu 2025 Artikkeleiden deadline

Toukokuu 2025 Korjattujen, referointikierrokselle valittujen artikkeleiden deadline

Elokuu 2025 Arviointikierros päättyy

Syyskuu 2025 Toimituksen kommentit ja arvioijien palautteet kirjoittajille

Lokakuu 2025 Deadline artikkeleiden lopullisille versioille

Helmikuu 2026 Julkistamistilaisuus

Lisätietoja tai yhteydenotot toimittajiin ainedidaktisen tutkimusseuran sihteerin kautta
sihteeri@ainedidaktiikka.fi

Inbjudan till artiklar för boken Ämnesdidaktisk forskning i Finland: utveckling och utmaningar

Preliminär titel:

Ämnesdidaktisk forskning i Finland: utveckling och utmaningar

Redaktion: Arto Kallioniemi, Eila Lindfors, Kaisu Rättyä, Martin Ubani och Arja Virta

Utgivaren: Samfundet för ämnesdidaktisk forskning i Finland

Publiceringsforum: Ämnesdidaktiska forskningar (Märket för kollegialt granskade vetenskapspublikationer sedan 2017)

Bokens idé:

År 2026 fyller Samfundet för ämnesdidaktisk forskning i Finland 15 år. Samfundet grundades för att främja ämnesdidaktisk forskning i Finland. Föreningen vill fira jubileumsåret med en artikelantologi. Syftet med verket är att undersöka hur ämnesdidaktik ser ut idag, vilka ämnesområden och tillvägagångssätt som den aktuella forskningen fokuserar på och vilka perspektiv som behövs för framtida forskning.

I boken Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana (red. Kallioniemi & Virta) från 2012 definierade redaktörerna ämnesdidaktik pragmatiskt som forskning som handlar om lärande, undervisning och kunskapsbildningsprocessen inom ett ämne samt ämnets betydelse och tillämpning i samhället och kulturen. Under drygt tio år har undervisning i ämnen och vetenskapsområden i Finland utsatts för olika påtryckningar – världen förändras och ämnen, kunskapssyn, teknologi och framtidsutsikter utvecklas ständigt. Detta och internationella trender inom ämnesdidaktisk forskning återspeglas också i den inhemska forskningen. Vid finländska universitet har situationen för ämnesdidaktisk forskning förändrats, forskningsprojekt och doktorander har blivit fler, vilket syns i en ökad mängd av peer-reviewed forskning. Föreningen för ämnesdidaktisk forskning har erbjudit peer-reviewed publiceringsforum för forskare: Ämnesdidaktiskt symposium, tidskriften Ämnesdidaktik och publikationsserien Ämnesdidaktiska studier. Vi saknar dock omfattande översikter över hur det ämnesdidaktiska fältet ser ut på 2020-talet.

Ämnesdidaktik har särskilt utformats av europeiska och nordiska forskare med hjälp av begreppen Fachdidaktik, fagdidaktik och ämnesdidaktik, och ofta därmed kopplas vetenskapsområdet till diskussionen om begreppen Didaktik och Bildung (t.ex. Hudson, 2024; Kansanen, 2012; Krogh & Qvortrup, 2021; Schneuwly, 2011; Vollmer, 2021). Så även i Finland, där man i samband med undervisning och lärande i ämnen har sökt beröringspunkter ur lärarens ämnesområdesperspektiv och med hjälp av begreppen disciplinary knowledge, pedagogical content knowledge eller powerful knowledge (Shulman, 1987; Young, 2009). Ny tysk forskning

(Riegel & Rothgangel, 2022) har utformat det ämnesdidaktiska vetenskapsområdet med hjälp av en tredimensionell modell, där dimensionerna omfattar det ämne som ska undervisas, de teoretiska referensramar och de metodologiska ramar för forskningen. Vi hoppas på liknande reflektioner om ämnesdidaktiska forskningsfrågor i den blivande artikelantologin.

Boken kommer att bestå av forskningsartiklar som belyser forskning om undervisning i ämnen och sammanfattar linjer från 2000-talet. Verket fokuserar på vilka ämnesområden som betonas i forskningen, vilka material som används och med vilka metoder de analyseras i forskningen.

Boken är avsedd för forskare och studenter inom utbildningsområdet, yrkesverksamma på fältet och beslutsfattare.

Preliminär tidsplan

7.11.2024 Artikelinbjudan

7.12.2024 Författare som är intresserade av att skriva artiklar kontaktar redaktörerna:

Kort e-postmeddelande (max 1 sida) med en plan som innehåller information om:

- artikelns karaktär (litteraturoversikt, historisk översikt, etc.)
- kort presentation av författaren eller författarna
- kontakten behöver inte innehålla ett abstrakt eller en fullständig beskrivning av artikeln

9.1.2025 Redaktörernas meddelande till de som kontaktat dem. Skribenter får detaljerade instruktioner om artikelmanuskript och tidsplaner.

April 2025 Deadline för artiklar

Maj 2025 Deadline för reviderade artiklar som valts ut för referensrundan

Augusti 2025 Bedömningsrundan avslutas

September 2025 Redaktörernas kommentarer och refereegranskarnas feedback till författarna

Oktober 2025 Deadline för slutversioner av artiklar

Februari 2026 Lanseringstillfälle

För mer information eller kontakt med redaktörerna sihteeri@ainedidaktiikka.fi

Lähteet/Referenser:

Hudson, B. (2024). Why no Subject Didactics in England?. University of Sussex.
<https://hdl.handle.net/10779/uos.25808995.v1>

Kansanen, P. (2012). Ainedidaktiikkaa vai pedagogista sisältötietoa? Teoksessa A. Kallioniemi & A. Virta (toim.), *Ainedidaktiikka tutkimuskohteena ja tiedonalana* (ss. 19-36). Kasvatusalan tutkimuksia 60. Suomen kasvatustieteellinen seura.

Krogh, E., & Qvortrup, A. (2021). Towards laboratories for meta-reflective didactics: On dialogues between general and disciplinary didactics. In E. Krogh, A. Qvortrup, & S. T. Graf (Eds.), *Didaktik and Curriculum in Ongoing Dialogue* (pp. 119-136). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003099390-9>

Riegel, U., & Rothgangel, M. (2022). Designing Research in Subject Matter Didactics. Results and Open Questions of a Delphi Study. *Research in Subject-Matter Teaching and Learning (RISTAL)*, 5(1), 56–77. <https://doi.org/10.2478/ristal-2022-0106>

Schneuwly, B. (2011). Subject didactic – An academic field related to the teacher profession and teacher education. In B. Hudson & M. A. Meyer (Eds.), *Beyond fragmentation – Didactics, learning and teaching in Europe* (s. 275–286). Barbara Budrich Publishers.

Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review* 57 (1), 1–22.

Vollmer, H. J. (2021). Powerful educational knowledge through Subject Didactics and General Subject Didactics. Recent developments in German-speaking countries. *Journal of Curriculum Studies*, 53(2), 229–246. <https://doi.org/10.1080/00220272.2021.1887363>

Vollmer, H.J. & Rothgangel, M. 2024. General Subject Didactics: Comparative Insights into Subject Didactics as Academic Disciplines. *Allgemeine Fachdidaktik*, Volume 4. (2024). Waxmann.

Young, M. (2009). Education, globalisation and the ‘voice of knowledge’. *Journal of Education and Work*, 22(3), 193–204. doi:10.1080/13639080902957848